

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Farklı Kùltürler

Tarih boyunca insanlar gezip görmek, yeni birilerini tanımak, dinlenmek, eğlenmek gibi amaçlarla seyahatlere çıkmışlardır. Gezmek geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle insanlar farklı ülkeleri gezerek meraklarını giderip bilgilerini artırmaya çalışırlar. Turizm adı verilen bu faaliyetler genellikle seyahat şirketleri tarafından yürütölür. Bu kuruluşlar insanlara gidecekleri ülkeleri önceden tanıtmak amacıyla görsel ve yazılı iletişim araçlarını kullanırlar. Ülkelerin özelliklerini anlatan internet siteleri kurarlar. Gezi dergileri ve tanıtım broşürleri hazırlayıp insanları gezmeye teşvik ederler.

MACARİSTAN

Bir Avrupa ülkesi olan Macaristan'ın başkenti Budapeşte'dir. Nüfusu 10 milyon olan ülkenin resmî dili Macarcadır. Macarca Türkçe ile benzerlikler gösteren bir dildir. Her iki dilde de kelimeler yazıldığı şekliyle okunur. Ayrıca Macarcada aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Türkçedekine benzer kelimeler mevcuttur.

<u>Türkçe</u>	<u>Macarca</u>
Elma	Alma
Çok	Şok
Ben	En
Kim	Ki
Cep	Zseb
Var	Van

Macaristan'da en çok rastlanan erkek isimlerinden biri sultan anlamına gelen "Zoltan"dır. Osmanlı Dönemi'nden kalan bu ismin yanı sıra "Imre" ve "Attila" da yaygın olarak kullanılan isimlerdendir.

Macaristan pek çok festivale ev sahipliğı yapar. Bu festivallerden en ilginç her yıl ocak ve şubat aylarında düzenlenen Budapeşte Uluslararası Sirk Festivali'dir. Çeşitli ülkelerden pek çok ziyaretçinin bulunduğu festivalde dünyanın en büyük sirk gösterileri sergilenir.

Her ülkede olduğu gibi Macaristan'da da çocuk oyunları kùltürün önemli bir parçasıdır. Bu oyunlardan biri olan ugroiskola oyunu için çocuklar yere, numaralandırılmış hanelerden oluşan salyangoz şeklinde bir oyun sahası çizerler. Her oyuncunun kendine ait bir taşı olur.

Çocuklar önce ellerindeki taşları bir numaralı bölmeye atarlar. Daha sonra sırasıyla birinci bölümün üstünden zıplayıp tek ayağı ile iki numaralı bölmeye geçerek oyuna başlarlar. Tek ayağı üzerinde sırayla tüm haneleri gezen oyuncular geri döner ve bir numarada duran taşlarını alarak dışarı zıplar. Sonraki turlarda oyuncular taşlarını sırayla diğer hanelere atar. Böylece tüm haneleri tamamlayana kadar oyuna devam ederler.

Taşını çizgiye temas etmeyecek şekilde hedeflediği haneye düşüremeyen, zıplarken iki ayağını birden yere değdiren veya çizgiye basan oyuncu yanarak sırasını kaybeder. Bütün haneleri en erken tamamlayan çocuk oyunun kazananı olur.

Mutfaklarıyla gurur duyan Macarların dünyaca ünlü yemeği gulaştır. Dana eti ve soğanla yapılan gulaş bir çeşit çorbadır. Macar lokantalarında bu çorba özel olarak yapılan kâse şeklindeki bir ekmeğin içinde servis edilir. Macar yemeklerinin olmazsa olmazı baharatlardır. Tazeyken bile kırmızı renkli ve çok acı bir biber olan paprika en fazla kullanılan baharat türüdür. Irmak balıkçılığının yaygın olduğu ülkede en çok tüketilen balıklar sazan ve sudaktır. Ülke mutfağında tavuk, kaz ve hindi eti de önemli yer tutar. Macaristan'a özgü yemekler olan paprika soslu tavuk ve paprikalı balık çorbası en sevilen yemekler arasındadır. Macar mutfağının değişmez lezzetlerinden biri de kahvaltılarda bile tüketilen tursudur.

Macaristan'da selamlaşma genellikle el sıkışma şeklinde olur. İnsanlar birbirlerine isim ve soy isimleriyle hitap ederler. Davet edildiğiniz eve çiçek veya çikolata gibi hediyeler götürmeniz beklenir ve bu oldukça nazik bir hareket olarak kabul edilir. Ayrıca eve ayakkabı ile girmek uygun bir davranış olarak görülmez.

Macaristan'ı ziyaret edenlerin ülkelerine dönerken aldıkları hediyelik eşyaların başında porselen eşyalar, tahta oyuncaklar ve millî kıyafetli bebekler gelir. Bu ülkeden alınabilecek hediyelik yiyecekler ise peynir, soğuk tütsülenmiş sosis ve salamdır.

JAPONYA

Japonya, Asya kıtasının doğusunda yer alan bir adalar ülkesidir. Başkenti Tokyo olan Japonya'nın nüfusu 127 milyon civarındadır.

Balıkçılıkta dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olan Japonya'da deniz ürünlerinden yapılan yemeklerin ayrı bir yeri vardır. Japon yemekleri deyince akla ilk olarak "suşi" gelir. Suşi, ince şerit hâlindeki balıkların piring ile rulo yapılarak kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanır.

Japonların severek yedikleri bir başka yemek piring pilavıdır. Japon yemeklerinin çoğu çiğ veya az pişmiş şekilde yenir. Meyveler ise kızartılarak tüketilir. Japon mutfağında aşırı baharatlı, tuzlu yemeklerle tatlıya rastlanmaz. Bu nedenle Japon yemekleri biz Türklere oldukça lezzetsiz ve tatsız gelebilir.

Japonlar yemek yerken çatal, kaşık ve bıçak yerine çubukları kullanırlar. Çorbaları ise doğrudan doğruya kâsedan içerler.

Japonlar misafirlerini, geçmişi yüzyıllar öncesine uzanan bir konukseverlikle ağırlarlar. Eve gelen misafirler, eğilerek yapılan dünyaca ünlü Japon selamı "ojigi" ile karşılanır. Ojigi; teşekkür ederken, vedalaşırken ve özür dilerken de kullanılır.

Japonların geleneksel konuk ağırlama biçimlerinden biri olan çay töreni, evlerin çayhane denilen özel bir odasında yapılır. Tören, ev sahibinin çay takımlarını getirmesiyle başlar. Önce konuklara özel şekerlemeler sunulur. Daha sonra toz hâlindeki çay yaprakları sıcak su ile karıştırılır. Bu şekilde demlenen çay fincanlara konularak yavaş hareketlerle konuklara ikram edilir.

Japonlar düğünlerde, yeni yıl kutlamalarında, mezuniyet törenlerinde ve bayramlarda "kimono" denilen geleneksel giysilerini giyerler. Kimono, vücudu saran ve belde "obi" denilen geniş bir kuşakla bağlanan dünyaca ünlü bir Japon giysisidir.

Judo, Japonya'nın geleneksel savunma sporlarından biridir. Bu nedenle hem kız hem de erkek çocukları tarafından sevilerek yapılır.

Geleneksel Japon oyunlarından "go", kareli bir tahta üzerinde beyaz ve siyah taşlarla oynanan bir strateji oyunudur. Japonlar bu oyunu kişinin kendini eğiterek zorlukları aşmasının ve gerçekleri kavrayabilmesinin yollarından biri olarak görürler.

Japon kültürünün önemli unsurlarından biri de "origami" dir. Origami, kare şeklinde renkli kâğıt parçasını katlayarak gemi, kuş gibi şekiller oluşturma sanatıdır.

Japonların yılın çeşitli zamanlarında kutladıkları bayramları ve festivalleri vardır. Bu kutlamaların en tanınmış "sakura" denilen Japon kiraz ağaçlarının çiçek açtığı mart - nisan aylarında düzenlenen çiçek seyretme festivalidir.